

Tekst Bart Scheerder
Zondag 23 januari 2006
Kunstvereniging Diepenheim

De jongen had alweer een aap gevonden. Deze keer nam hij het zekere voor het onzekere, stapte in de auto, en reed op de grens toe. Hij besloot het gevaar te bezweren en de aap deze keer een naam te geven; Evert. Evert en Geurt, als een team, dat zou nodig zijn, dacht Geurt. De vorige keer was de grens te druk. Hij had het niet aangedurfd en de aap teruggebracht. Dit keer stond er niemand leek het. Bedeesd naderde hij de grens, niet te langzaam maar met de juiste snelheid. De tint groen van het jack van de grenswacht was van dezelfde kleur als Geurt's auto. Hij zuchtte en opende het raampje. "Wohin gehts?". "Neues Grauwald", antwoordde Geurt en maakte een haastig gebaar terug. Het kan zo simpel dacht Geurt terwijl hij optrok en zo vriendelijk.

Toen Fôret Boswald aankwam bij de universiteit met opgeruimd gemoed, gladgeschoren kaken en een hip overhemd onder zijn pak voor later, liep hij door naar zijn afdeling, de verbaasde blik van de portier negerend.

Als Barbara De Hun voor Velen in haar tuin rond het vijvertje ijsbeert, en de bleek gevroren kikker tegen de rand ziet schommelen, moet ze aan het zesde en laatste geval van infanticide uit haar praktijk jeugdzorg bij het ministerie van WVS denken. Bij een camping aan het einde van de zomer in een betonnen bak met kijkglas van de riooloverstort.

Ze neemt zich voor niet kwaad te worden, maar als een van haar hakjes blijft hangen achter een grindtegel en afbreekt, roept ze ziedend "Betsy Palmer, ik haat je" terwijl ze het andere muiltje door een ruitje van het prieel smijt.

Opgelucht rijdt Geurt een bospad op om Evert, die Eefje blijkt, te verschonen. De inhoud van de luier is lichtgroen. Wat zou ze zijn? Kolobus, Resus, Makaak. Nou ja, ze is rustig.

Misschien omdat bijna alles groen is; mos, gras, stammen, naalden, varens. Hij zette Eefje in de doos terug op de achterbank. Ze had van de peer gegeten. Rustig draaide hij de weg weer op.

Fôret Boswald kwam de afdeling niet in. Volgens de irisscan was hij er al. Zijn back-up pas was sinds enkele dagen zoek. Hij belde de amanuensis die meteen aan kwam lopen, de sluis opende en het wildrooster deed galmen door de lange wee ruikende gangen. "Ik pak wat papieren en ben weer weg", zei Fôret terwijl hij naar de gespikkelde plastic schort van de man keek.

Barbara De Hun voor Velen liep langs de terrasdeuren de keuken in en vulde de gieter. Terwijl ze de kruiden water gaf dacht ze aan de afspraak met Fôret die avond. Zonder Geurt want die was boos nadat Fôret de vorige keer had gezegd dat de haas die ze die avond gegeten hadden tot een andere orde binnen de zoogdieren behoorde, namelijk die van de primaten, een exemplaar door hem zelf geneutraliseerd uit het fokoverschot van het instituut.

Je kunt willekeur verafschuwen of het omarmen. Het is een dagelijkse waarde. Misschien is onmacht een zekerheid of een manier om een naderend gevoel van herkenning voor te zijn en een herinnering vorm te geven zonder het verleden te interpreteren. Ik schrok van de zucht die me plotseling ontviel toen ik zag dat op 1 september 2004 het Beslan drama begon. Een Russisch scholencomplex dat door de feestelijke traditie van de eerste schooldag een gemakkelijk en huiveringwekkend doelwit van Tjetjeense strijders werd. Ik voelde bij voorbaat al onvrede over de afwikkeling. Ongerust over mijn gebrek aan hoop op een goede afloop volgde ik de aaneenschakeling van menselijk falen met een aan optimisme grenzende gelijk. Russische militairen, burgerwachten, brandweermannen en ouders die elkaars kleren aan hadden, elkaars sigaretten aanstekend, elkaars plannen aanhorend om samen tot tot een juiste aanpak te komen om een goed einde te bewerkstelligen. Ik was verbaasd. Een oud en vergeten wantrouwen borrelde op dat als een groep volwassenen samen iets oplossen, het mis moest gaan. Mijn eigen eerste schooldag is een vage herinnering. Ik weet wel dat ik op de kleuterschool al bleef zitten en niet alleen omdat ik een vroege leerling was. Ik was zo verbaasd dat er zoveel meer kinderen en ouderen waren. Dit maakte mijn schoolgang tot een ervaring die iets van mijn verklaring voor het in leven zijn veranderde.

Dat en mijn zusje die een jaar later ook naar de kleuterschool kwam, hebben de geruststelling voor het komende begraven. De derde september kwam met een ochtend waar bevrijding een wereld was en dorst een gebrek voor altijd. Je zag de kinderen ontsnapt, gehavend, kijkend, tellend en zoekend, schreeuwend en concluderend 'dit wordt nooit meer wat'. Een eerste schooldag als feest, dat is hier niet. Deze beelden en vooral de foto's in eindejaars lijstjes en beschouwingen brachten mij terug bij dat gevoel van infantiele onmacht; twee foto's één van een jongen en één van een meisje, beiden in ondergoed, sprekend mijn zusje en ik. Hij een bloedneus en aan haar zie je dat ze nooit meer te verrassen zal zijn.

Zo glij ik van de knop langs de stengel naar de wortel via mijn groeieinden terug de grond in. Een verontrustend stel waardoor je in het kind van nu en deze tijd doordringt, met een discussie over de rechten van het gezin versus de rechten van het kind. Het recht op persoonsontwikkeling wat door scheiding, de mildste vorm van kindermishandeling, met dat recht in strijd is. Zolang het concept gezin prevaleert zal achter al die voordeuren het leed van de kwetsbaren en juridisch verontachtzaamden tot een hoogte stijgen die zij met een ander groep onmondigen gemeen hebben, de dieren die zij tot nut van datzelfde rechteloos blijven vanwege een recht op een redelijk inkomen van datzelfde gezin.

Dat de beschaving van rond de Franse revolutie met het door traditionele door God gegeven beeld van manlijke hiërarchie voor alle wezens naar dat alle wezens die in staat zijn om te lijden bescherming verdienen vastgelegd in het recht.

Dat baby's tot in de jaren vijftig onverdoofd kleine medische ingrepen ondergingen en vrouwen handelsonbekwaam zegt veel over de staat van onze beschaving.

Ik ben bedroefd dat een beschaving als de onze het doorgeven van de genen met zoveel bruto, ideologisch of godsdienstig geweld liet prevaleren boven de menselijkheid maar ben verheugd dat de rechten van kinderen en dieren op dit moment in de juiste aandacht staan.